

WYMAGANIA EDUKACYJNE

wiedza o społeczeństwie

rok szkolny 2026/2027

Szkoła	Szkoła Podstawowa im. Ochotniczej Straży Pożarnej w Długołęce
Nauczyciel	Monika Huget
Oddział	VIII
Realizowany program nauczania	Program nauczania wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej <i>Dziś i jutro</i>
Data przyjęcia / aktualizacji	29.06.2026

POZIOMY 2–6	KRYTERIA I DOWODY	POWIĄZANIA I ZASTOSOWANIE
Kolumny 2–6 uporządkowano według dominujących procesów zrewidowanej taksonomii Blooma/Andersona: rozumienia, zastosowania, analizowania, oceniania i tworzenia. Nie są one automatycznym przelicznikiem na stopień. O poziomie decydują łącznie: samodzielność, trafność wykonania, świadome stosowanie wiadomości, uzasadnienie, refleksja, postęp i powtarzalność rezultatów.	Kryteria sukcesu określają, po czym rozpoznać opanowanie umiejętności. Możliwe dowody osiągnięcia umiejętności pokazują, w jakiej formie uczeń może wykazać, że opanował określone wymaganie. Ułatwiają nauczycielowi rzetelne ocenianie na podstawie różnych, obserwowalnych rezultatów pracy, a nie jednego rodzaju zadania. Jednocześnie zwiększają przejrzystość wymagań dla ucznia i rodzica, ponieważ wskazują, po czym można rozpoznać osiągnięcie danej umiejętności.	Powiązania międzyprzedmiotowe mają charakter informacyjny i nie są formalnymi modułami podstawy programowej z 2026 r. Podpowiadają, jak łączyć analizę życia społecznego i publicznego, pracę ze źródłami prawa i informacji, argumentowanie, współpracę oraz działania obywatelskie z historią, geografiją, językiem polskim, informatyką, etyką i matematyką.
OCENA NIEDOSTATECZNA (1): nie formułuje się dla niej odrębnych wymagań. Ocenę 1 otrzymuje uczeń, który mimo odpowiedniego wsparcia, informacji zwrotnej i możliwości uzupełnienia braków nie przedstawia powtarzalnych dowodów spełnienia wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą. Ocena 1 nie może być karą za zachowanie, brak materiałów, spóźnienie ani brak udziału w konkursie.		

Zakres wdrożenia: W roku szkolnym 2026/2027 wiedza o społeczeństwie pozostaje przedmiotem realizowanym w klasie VIII według dotychczasowej podstawy programowej. Zakres wymagań należy powiązać z dopuszczonym programem nauczania; wskazane powiązania międzyprzedmiotowe mają charakter informacyjny.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. 2017 poz. 356, z późn. zm., w tym Dz.U. 2024 poz. 996).

Zasady szczególne dla przedmiotu: Ocenie podlega rozumienie zasad życia społecznego i publicznego, korzystanie ze źródeł prawa i informacji, argumentowanie, współpraca oraz projektowanie działań obywatelskich, a nie deklarowane poglądy polityczne ucznia.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

1. CZŁOWIEK W GRUPIE I SPOŁECZEŃSTWIE

Jak role, normy, potrzeby i komunikacja wpływają na relacje oraz działanie grup?

WOS.1 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń analizuje role społeczne, normy, potrzeby, konflikty i sposoby współpracy w grupach.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - społeczna natura człowieka

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, edukacja zdrowotna, język polski

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać rolę, status, normę formalną i nieformalną
- odróżniać konflikt interesów od przemocy
- analizować wpływ stereotypu, uprzedzenia i presji grupy
- dobierać sposób komunikacji oraz rozwiązania konfliktu
- oceniać regułę grupową z perspektywy godności i skuteczności

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

Samooocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: funkcjonowanie człowieka w grupie. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: funkcjonowanie człowieka w grupie. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: funkcjonowanie człowieka w grupie. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: funkcjonowanie człowieka w grupie. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: funkcjonowanie człowieka w grupie. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

2. RODZINA, SZKOŁA I SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Jak instytucje najbliższego otoczenia organizują prawa, obowiązki i możliwość współdecydowania?

WOS.2 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyjaśnia funkcjonowanie szkoły, samorządu uczniowskiego, rodziny i organizacji społecznych oraz planuje zgodne z prawem działanie.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - rodzina i szkoła

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, język polski

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- korzystać ze statutu, regulaminu lub procedury
- odróżniać kompetencję organu od oczekiwania wobec niego
- formułować problem i propozycję działania
- planować konsultację, petycję, wolontariat lub inicjatywę
- oceniać rezultat i przejrzystość podjętego działania

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: uczestnictwo w społeczności szkolnej. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: uczestnictwo w społeczności szkolnej. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: uczestnictwo w społeczności szkolnej. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: uczestnictwo w społeczności szkolnej. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: uczestnictwo w społeczności szkolnej. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

2. RODZINA, SZKOŁA I SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA – ciąg dalszy

Jak instytucje najbliższego otoczenia organizują prawa, obowiązki i możliwość współdecydowania?

WOS.3 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń charakteryzuje organy gminy, powiatu i województwa oraz rozpoznaje sprawy należące do samorządu terytorialnego.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - społeczność lokalna i regionalna

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): geografia, historia, informatyka

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozróżniać szczeble samorządu i ich organy
- przyporządkowywać typową sprawę do właściwej instytucji
- korzystać z BIP, budżetu lub uchwały jako źródła
- wyjaśniać znaczenie wyborów i konsultacji lokalnych
- projektować krótkie wystąpienie w sprawie lokalnej

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: samorząd terytorialny. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: samorząd terytorialny. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: samorząd terytorialny. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: samorząd terytorialny. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: samorząd terytorialny. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

3. PAŃSTWO, KONSTYTUCJA I PRAWO

Jak konstytucja ogranicza władzę, chroni prawa i porządkuje działanie państwa?

WOS.4 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyjaśnia zasady demokratycznego państwa prawnego, podział władz i podstawowe kompetencje organów Rzeczypospolitej Polskiej.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - ustrój RP

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, język polski

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- wyjaśniać zwierzchnictwo narodu, legalizm, pluralizm i podział władz
- rozróżniać Sejm, Senat, Prezydenta, Radę Ministrów i sądy według kompetencji
- analizować prosty przepis konstytucyjny
- opisywać drogę ustawy w podstawowym zakresie
- rozpoznawać znaczenie kontroli i równoważenia władz

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Samocena i poprawa: wskazanie mocnych stron, nazwanie trudności, wykorzystanie informacji zwrotnej, korekta błędów i plan dalszej pracy.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: ustrój i podział władz. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: ustrój i podział władz. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: ustrój i podział władz. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: ustrój i podział władz. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: ustrój i podział władz. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

3. PAŃSTWO, KONSTYTUCJA I PRAWO – ciąg dalszy

Jak konstytucja ogranicza władzę, chroni prawa i porządkuje działanie państwa?

WOS.5 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń korzysta z podstawowych informacji prawnych, rozpoznaje odpowiedzialność i wskazuje właściwą drogę ochrony swoich praw.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - prawo i odpowiedzialność

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): etyka, informatyka

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- odróżniać normę prawną od moralnej i obyczajowej
- rozpoznawać znaczenie wieku oraz zdolności do czynności prawnych w typowej sytuacji
- wyszukiwać aktualny przepis w oficjalnym źródle
- wskazywać właściwą instytucję, procedurę lub osobę wsparcia
- formułować rzeczowy opis zdarzenia z rozdzieleniem faktów i ocen

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: prawo w codziennym życiu. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: prawo w codziennym życiu. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: prawo w codziennym życiu. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: prawo w codziennym życiu. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: prawo w codziennym życiu. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

4. PRAWA CZŁOWIEKA I OBYWATELA

Jak rozpoznawać naruszenie praw i skutecznie reagować z poszanowaniem bezpieczeństwa oraz godności?

WOS.6 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyjaśnia podstawowe prawa i wolności, analizuje przypadek ich ograniczenia lub naruszenia oraz wskazuje środki ochrony.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - prawa człowieka

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, etyka, edukacja zdrowotna

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozróżniać prawa osobiste, polityczne, socjalne i prawa dziecka
- ustalać, czy ograniczenie ma podstawę prawną i uzasadniony cel
- rozpoznawać dyskryminację, przemoc i mowę nienawiści
- wskazywać rolę sądu, RPO, RPD, policji lub organizacji pomocowej
- projektować bezpieczną reakcję świadka lub osoby pokrzywdzonej

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: ochrona praw człowieka. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: ochrona praw człowieka. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: ochrona praw człowieka. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: ochrona praw człowieka. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: ochrona praw człowieka. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

5. DEMOKRACJA, WYBORY I ŻYCIE PUBLICZNE

Jak obywatele wpływają na władzę i jak oceniać jakość debaty publicznej?

WOS.7 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń wyjaśnia zasady wyborów, rolę partii, organizacji i mediów oraz analizuje udział obywateli w życiu publicznym.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - demokracja i życie publiczne

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, język polski, informatyka

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- wyjaśniać powszechność, równość, bezpośredniość i tajność wyborów
- odróżniać program, kampanię, sondaż i wynik wyborczy
- rozpoznawać legalne formy uczestnictwa obywatelskiego
- porównywać argumenty stron sporu bez przypisywania poglądów uczniowi
- oceniać przejrzystość, reprezentatywność i kulturę debaty

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Działanie komunikacyjne: dialog, reakcja językowa, współpraca, mediacja informacji, negocjowanie rozwiązania i respektowanie zasad.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: uczestnictwo demokratyczne. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: uczestnictwo demokratyczne. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: uczestnictwo demokratyczne. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: uczestnictwo demokratyczne. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonalą pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: uczestnictwo demokratyczne. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

6. INFORMACJA, MEDIA I OPINIA PUBLICZNA

Jak odróżnić rzetelną informację od manipulacji i odpowiedzialnie uczestniczyć w komunikacji publicznej?

WOS.8 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń weryfikuje informację publiczną, rozpoznaje perswazję, dezinformację i mechanizmy mediów społecznościowych.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - środki masowego przekazu

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): język polski, informatyka

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- ustalać autora, źródło pierwotne, datę i kontekst
- odróżniać wiadomość, komentarz, reklamę polityczną i satyrę
- sprawdzać dane w co najmniej dwóch wiarygodnych źródłach
- rozpoznawać kadrowanie, selekcję, emocjonalizację i fałszywy autorytet
- tworzyć sprostowanie lub notatkę weryfikacyjną z odsyłaczami

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: krytyczna analiza informacji publicznej. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: krytyczna analiza informacji publicznej. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: krytyczna analiza informacji publicznej. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: krytyczna analiza informacji publicznej. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: krytyczna analiza informacji publicznej. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

7. GOSPODARKA I FINANSE W ŻYCIU OBYWATELA

Jak decyzje ekonomiczne gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i państwa wpływają na społeczeństwo?

WOS.9 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń analizuje budżet, podatki, rynek pracy, przedsiębiorczość i podstawowe prawa konsumenta w typowych sytuacjach.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - sprawy gospodarcze

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): matematyka, geografia, informatyka

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozróżniać dochód, wydatek, oszczędność, kredyt i zobowiązanie
- odczytywać cenę, podatek, oprocentowanie i warunki oferty
- rozpoznawać rolę pracy, przedsiębiorstwa i budżetu publicznego
- wskazywać prawa konsumenta i drogę reklamacji
- oceniać decyzję z uwzględnieniem ryzyka, kosztu całkowitego i konsekwencji społecznych

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Działanie praktyczne: obserwacja, pomiar, doświadczenie, demonstracja procedury, wykonanie ćwiczenia lub kontrola poprawności.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: podstawowe decyzje ekonomiczne i konsumenckie. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: podstawowe decyzje ekonomiczne i konsumenckie. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: podstawowe decyzje ekonomiczne i konsumenckie. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: podstawowe decyzje ekonomiczne i konsumenckie. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonalą pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: podstawowe decyzje ekonomiczne i konsumenckie. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

8. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT

Jak państwa i organizacje międzynarodowe współpracują wobec problemów przekraczających granice?

WOS.10 • EFEKT UCZENIA SIĘ

Uczeń charakteryzuje rolę Polski w Unii Europejskiej, NATO, ONZ i innych formach współpracy oraz analizuje wybrany problem międzynarodowy.

ODNIESIENIE DO PODSTAWY: PP 2017/2024: wiedza o społeczeństwie - sprawy międzynarodowe

POWIĄZANIA MIĘDZYPRZEDMIOTOWE (informacyjne): historia, geografia, języki obce

KRYTERIA SUKCESU - po czym można rozpoznać opanowanie umiejętności?

- rozpoznawać cele i podstawowe organy wybranych organizacji
- odróżniać współpracę polityczną, gospodarczą, wojskową i humanitarną
- korzystać z mapy, danych i oficjalnego komunikatu
- przedstawiać interesy oraz odpowiedzialność różnych uczestników problemu
- formułować realistyczną propozycję współpracy lub działania

MOŻLIWE DOWODY OSIĄGNIĘCIA UMIEJĘTNOŚCI

Uczeń może pokazać tę umiejętność w różnych formach; katalog jest otwarty i nie oznacza obowiązku wykonania wszystkich przykładów.

Praca pisemna: odpowiedź otwarta, notatka, karta pracy, rozwiązanie zadania, sprawdzian umiejętności albo poprawiona wersja pracy.

Wypowiedź ustna: odpowiedź, prezentacja, objaśnienie toku rozumowania, interpretacja, dyskusja lub omówienie własnej pracy.

Analiza materiału: tekst, źródło, mapa, wykres, tabela, model, ilustracja, nagranie, przykład lub zestaw danych wraz z uzasadnionymi wnioskami.

Praca cyfrowa: dokument, arkusz, kod, grafika, prezentacja, nagranie lub uporządkowany materiał z zachowaniem prawa i bezpieczeństwa.

Projekt lub wytwór: plan, model, plakat, prezentacja, portfolio, praca twórcza albo rozwiązanie problemu wykonane indywidualnie lub zespołowo.

2 – ROZUMIENIE	3 – ZASTOSOWANIE	4 – ANALIZOWANIE	5 – OCENIANIE	6 – TWORZENIE
<i>opisuje • wyjaśnia • podsumowuje</i>	<i>stosuje • wykonuje • wykorzystuje</i>	<i>porównuje • porządkuje • wnioskuje</i>	<i>ocenia • uzasadnia • weryfikuje</i>	<i>projektuje • tworzy • modyfikuje</i>
Z pomocą rozpoznaje podstawowe elementy dotyczące: współpraca międzynarodowa. Wykonuje najprostsze zadanie według wzoru i poprawia część błędów po wskazaniu.	Samodzielnie wykonuje typowe zadania dotyczące: współpraca międzynarodowa. Stosuje podstawowe pojęcia, zasady lub procedury i przedstawia zasadniczo poprawny rezultat.	Łączy informacje i dobiera sposób działania w zakresie: współpraca międzynarodowa. Porównuje przypadki, wyjaśnia zależności i formułuje poprawne wnioski także w częściowo nowej sytuacji.	Analizuje bardziej złożone przypadki w zakresie: współpraca międzynarodowa. Uzasadnia wybór metody lub interpretacji, sprawdza poprawność i świadomie doskonali pracę.	Samodzielnie, elastycznie i twórczo wykorzystuje umiejętności w zakresie: współpraca międzynarodowa. Projektuje własne rozwiązanie lub pogłębioną interpretację i przekonująco uzasadnia decyzje.

Warunki i tryb otrzymania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z wiedzy o społeczeństwie

1. Uczeń ma możliwość ubiegania się o otrzymanie wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z wiedzy o społeczeństwie, zgodnie z zasadami określonymi w statucie szkoły.
2. Warunkiem ubiegania się o wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną jest:
 - systematyczne uczestniczenie w zajęciach edukacyjnych;
 - przystąpienie do przewidzianych przez nauczyciela form sprawdzania osiągnięć edukacyjnych;
 - wykazanie się osiągnięciami odpowiadającymi wymaganiom edukacyjnym na ocenę, o którą uczeń się ubiega;
 - wykorzystanie możliwości uzupełnienia braków w wiadomościach i umiejętnościach oraz poprawy ocen, zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.
3. Uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie zgłaszają chęć ubiegania się o wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną w terminie i formie określonych w statucie szkoły.
4. Po otrzymaniu informacji o zamiarze ubiegania się o wyższą ocenę nauczyciel analizuje spełnienie przez ucznia warunków określonych w niniejszych wymaganiach edukacyjnych oraz w statucie szkoły.
5. W przypadku spełnienia wymaganych warunków nauczyciel określa zakres wiadomości i umiejętności podlegających dodatkowej weryfikacji oraz ustala formę i termin sprawdzenia osiągnięć ucznia, zgodnie z zasadami obowiązującymi w szkole.
6. Sprawdzenie osiągnięć ucznia może obejmować w szczególności:
 - wiadomości i umiejętności z zakresu materiału realizowanego w danym roku szkolnym;
 - analizę źródeł informacji;
 - rozpoznawanie i wyjaśnianie zjawisk społecznych, prawnych, politycznych i gospodarczych;
 - formułowanie argumentów i uzasadnianie własnych wniosków;
 - stosowanie wiedzy w sytuacjach problemowych;
 - interpretowanie informacji przedstawionych w formie tekstowej, graficznej, tabelarycznej lub cyfrowej.
7. Forma sprawdzenia osiągnięć może być pisemna, ustna lub mieć formę zadania praktycznego, odpowiednio do wymagań edukacyjnych z przedmiotu i zakresu umiejętności podlegających weryfikacji.
8. Uczeń może otrzymać wyższą niż przewidywana roczną ocenę klasyfikacyjną, jeżeli w wyniku przeprowadzonej weryfikacji wykaże osiągnięcia odpowiadające wymaganiom edukacyjnym dla oceny, o którą się ubiega.
9. Ustalona przez nauczyciela roczna ocena klasyfikacyjna jest oceną zgodną z obowiązującymi w szkole zasadami oceniania oraz przepisami prawa oświatowego.
10. Szczegółowe terminy, forma składania wniosku oraz procedura uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej wynikają ze statutu szkoły.

